လူထုတစ်ရပ်လုံး (အထူးသဖြင့် အချိန်မရွေး အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်သော အခြေအနေတွင် နေထိုင်သောသူများ) အတွက် ကောင်းမွန်သောမိဘ အုပ်ထိန်းမှုကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် အကြမ်းဖက်မှုများကို လျော့ကျစေနိုင်ရန် အကျိုးရှိသော နည်းဗျူဟာများ

၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် *WHO*၊ *UNICEF* နှင့် *Parenting for Lifelong Health* တို့သည် လူထုအတွင်း အထူးသဖြင့် အချိန်မရွေး အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်သော အခြေအနေတွင် နေထိုင်သောသူများတွင် မိဘအုပ်ထိန်းမှုစီမံကိန်းများ လုပ်ဆောင်မှုကို မြှင့်တင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ရွှေ့ပြောင်းနှင့် နေရပ်စွန့်ခွာ မိသားစု ၂ သန်းကျော်ရှိသည့် ထိုင်းမြန်မာနယ်ကဲ့သို့ အတင်းအကြပ် နေရပ်စွန့်ခွာသူများသည့် အခြေအနေတွင် လုံခြုံမှုမရှိခြင်း၊ ဆင်းရဲမွဲတေခြင်း၊ အရေးပါသည့်ဝန်ဆောင်မှုများကို လက်လှမ်းမီရရှိရန် အကန့်အသတ်ရှိခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ရသည့်အခြေအနေများတွင် အထူးသဖြင့်အရေးပေါ်လိုအပ်သည်။

မိသားစုပုံရိပ် ရုပ်ရှင် - ကောင်းမွန်သော မိဘအုပ်ထိန်းမှုကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် ကလေးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုကို လျှော့ချရန် ရုပ်ရှင်ကို အသုံးပြုခြင်း

မိသားစုပုံရိပ် ရုပ်ရှင်သည် မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းနှင့်နေရပ်စွန့်ခွာမိသားစုဝင်များ ပူးတွဲဖန်တီးထားသော ရုပ်ရှင်-အခြေပြု ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုဖြစ်ပြီး *WHO-UNICEF Parenting for Lifelong Health* တို့၏[i] မိဘအုပ်ထိန်းမှုစီမံကိန်းများမှ သက်သေ-အခြေပြု မိဘအုပ်ထိန်းမှု အတတ်ပညာများကို အသုံးပြုထားသည်။ ဤအကျဉ်းချုပ် အစီရင်ခံစာသည် ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်တွင် နေထိုင်သော ကလေးပြုစုစောင့်ရှောက်သူ ၂,၂၄၉ ဦးနှင့် မိသားစုပုံရိပ် ရုပ်ရှင်ဖြင့် အကဲဖြတ်စမ်းသပ်မှုမှ ရလဒ်များဖြစ်သည်။ **ကောင်းမွန်၊ ပျော်ရွှင်သောမိဘအုပ်ထိန်းမှုအား မြှင့်တင်ခြင်း၊ ကလေးများအပေါ် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုမှ ကာကွယ်တားဆီးခြင်း** နှင့် **ကလေးများနှင့်ပတ်သက်ပြီးအစောပိုင်းသင်ယူခြင်းလှုပ်ရှားမှုများတွင် ပြုစုစောင့်ရှောက်သူများမှပါဝင်ခြင်း၏** **ကောင်းမွန်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ**ကို ရလဒ်အဖြစ် ပြထားသည်။ မိသားစုပုံရိပ်ရုပ်ရှင်သည် မိဘအုပ်ထိန်းမှုအသိပညာ၊ မိသားစုအတွင်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းနှင့် **လူမှုရေးပံ့ပိုးမှု**တို့အပေါ် **ကောင်းမွန်သောအကျိုးသက်ရောက်မှုများ** ရှိခဲ့ပြီး **ကြမ်းတမ်းသောပြစ်ဒဏ်ပေးဆုံးမခြင်းလိုအပ်သည်ဟူသော** ကလေးပြုစုစောင့်ရှောက်သူများ၏ ယုံကြည်ချက်ကို လျှော့ချပေးခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြုစုစောင့်ရှောက်သူဦးရေ ၂,၂၄၉ ဦးဖြင့် ၂၀၂၃ ခုနှစ်အတွင်း လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ကနဦးလေ့လာမှုတွင် ကလေးများအပေါ်အကြမ်းဖက်မှုကျရောက်နိုင်ခြေ တိုးမြင့်စေသည့် အခက်အခဲဒုက္ခများကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။

- ပြုစုစောင့်ရှောက်သူ ၇၈% သည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တရားဝင်အထောက်အထားမရှိပါ။
- ၇၃% သည် လွန်ခဲ့သည့် ရက် ၃၀ အတွင်း ၎င်းတို့၏ မိသားစုအတွက် လုံလောက်သောအစားအစာမရှိပါ။
- ၄၄% သည် လုံခြုံမှုမရှိခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့၏နေအိမ်မှ ထွက်ပြေးရန် (သို့) ပုန်းအောင်းရန် အတင်းအကြပ်ဖိအားပေးခြင်း ခံခဲ့ရသည်။
- ၆၈% သည် လွန်ခဲ့သည့် ရက် ၃၀ အတွင်း ၎င်းတို့၏ကလေးကို ဆုံးမရန် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုကို အသုံးပြုခဲ့သည်ဟု အစီရင်ခံခဲ့သည်။

ပညာပေး-ဖျော်ဖြေရေး ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများသည် အသိပညာ၊ စိတ်နေသဘောထားများနှင့် အပြုအမူများတွင် ပြောင်းလဲမှုများကို မြှင့်တင်ရန် ပုံပြင်ပြောခြင်း၏ စွမ်းအားကို အသုံးပြုထားသည်။ ၎င်းတို့သည် အရင်းအမြစ်နည်းပါးပြီး အခက်အခဲဒုက္ခမြင့်မားသော အခြေအနေများအတွက် အလားအလာရှိသော မိဘအုပ်ထိန်းမှုထောက်အပံ့ကိုပေးရန် အောင်မြင်နိုင်ခြေ ရှိသည့် ချဉ်းကပ်မှုဖြစ်သည်။

မိသားစုပုံရိပ်ရုပ်ရှင်ဖြင့်ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ၂၀၂၂- ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် ရွှေ့ပြောင်းနှင့်နေရပ်စွန့်ခွာ မိသားစုများ နေထိုင်သောရပ်ကွက်များတွင် ရပ်ကွက်မှ-ပူးပေါင်းပါဝင်သော ပူးတွဲ-ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း နည်းလမ်းကို အသုံးပြုပြီး ထုတ်လုပ်ခဲ့သည်။ မိသားစုပုံရိပ်ရုပ်ရှင်အား ဒေသခံအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်သည့် Sermpanya Foundation မှ မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းနှင့်နေရပ်စွန့်ခွာ မိသားစုများနှင့် ဖန်တီးပြုလုပ်ထားသည်။

ဤရုပ်ရှင်တွင် အထောက်အထားများကို အခြေခံပြီး ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ဖြင့်အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်သော မိဘအုပ်ထိန်းမှုအတတ်ပညာများ ပါဝင်သည်။

[i] World Health Organization. Parenting for Lifelong Health (PLH) https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/child/plh/en/ မှရရှိနိုင်သည်။
[ii] Sim, A., Jirapramukpitak, T., Eagling-Peche, S., Lwin, K. Z., Melendez-Torres, G. J., Gonzalez, A., ... & Puffer, E. (2023). A film-based intervention to reduce child maltreatment among migrant and displaced families from Myanmar: Protocol of a pragmatic cluster randomized controlled trial. PLoS one, 18(10), e0293623.

ရလဒ်များ

ဤလေ့လာအကဲဖြတ်စမ်းသပ်မှုအတွက် မိသားစုပုံရိပ်ရုပ်ရှင်ဖြင့် ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကိုပြုလုပ်ရန် ထိုင်း-မြန်မာ နယ်စပ်ရှိရပ်ကွက် **၄၄ ခုတွင် ပြုစုစောင့်ရှောက်သူ ၂,၂၄၉ ဦးမှ** တဝက်ကို ကျပန်းရွေးချယ်ပြီး ကျန်တဝက်ကို ထိုနေရာဒေသအတွင်းရရှိနိုင်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အချက်အလက်များရရှိရန် ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ ရပ်ကွက်တွင်းရုပ်ရှင်ပြသမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့် မိသားစုများသည် ရုပ်ရှင်ကြည့်ပြီးနောက် မိနစ် ၃၀ ကြာ ဆွေးနွေးမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး ရုပ်ရှင်ထဲမှ အဓိက မိဘအုပ်ထိန်းမှုအတတ်ပညာများကို အကျဉ်းချုပ်ထားသည့် ပိုစတာများကို ရရှိခဲ့ကြသည်။

မိသားစုပုံရိပ်ရုပ်ရှင်ဖြင့် ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ရရှိသည့် ပြုစုစောင့်ရှောက်သူများသည် မရရှိသည့်အဖွဲ့နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မိဘအုပ်ထိန်းမှုနှင့် မိသားစုရလဒ်များစွာတွင် **သိသာထင်ရှားသောတိုးတက်မှုများ** ရှိကြောင်း ရလဒ်များမှ ပြသသည်။

တိုးတက်လာသည့်အချက်များ

ကောင်းမွန်သောမိဘအုပ်ထိန်းခြင်း

အစောပိုင်းသင်ယူခြင်းလှုပ်ရှားမှုများ

တွင်ပြုစုစောင့်ရှောက်သူများမှ

ပါဝင်မှုရှိခြင်း

မိဘအုပ်ထိန်းမှုအသိပညာ

လူမှုရေးပံ့ပိုးမှု

မိသားစုအတွင်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်း

လျော့ကျလာသည့်အချက်များ

ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု

ကြမ်းတမ်းသော ပြစ်ဒဏ်ပေး

ဆုံးမခြင်းကို လိုအပ်သည်ဟူသော

ယုံကြည်ချက်

စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုတွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ သို့မဟုတ် ပညာရေးဆိုင်ရာပါဝင်ပတ်သက်မှု၊ စိတ်ဖိစီးမှုကို စီမံကိုင်တွယ်ခြင်းနှင့် စိတ်ဖြေလျှော့ခြင်း၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်သူနှင့် ကလေး၏ စိတ်ကျန်းမာရေး စသည်တို့တွင် ရုပ်ရှင်ဖြင့်ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းက သက်ရောက်မှု မရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။။။

> **ဒီဇာတ်ကားကိုကြည့်ပြီးတော့ ကျွန်မစိတ်ကိုဘယ်လိုထိန်းချုပ်ရမလဲဆိုတာ သတိပြန်ရပြီး ကလေးကိုရိုက်ခါနီးမှာ ကျွန်မရဲ့လက်ကိုထိန်းချုပ်လိုက်တယ်။**
>
> \- အမျိုးသမီးပြုစုစောင့်ရှောက်သူ

> **ဒီဇာတ်ကားကို ကြည့်နေတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော့်သမီးက မိဘတွေတင်မကပဲ ကလေးတွေလည်း ဒီဇာတ်ကားကို ကြည့်သင့်တယ်၊ ကလေးတွေက သူတို့ခံစားနေရတာတွေ၊ သူတို့မှာဘာတွေဖြစ်နေလဲဆိုတာတွေကို ဆွေးနွေးခွင့် ရှိသင့်တယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။**
>
> \- အမျိုးသားပြုစုစောင့်ရှောက်သူ

> **အရင်တုန်းက သားအဖေက သားတို့ကို အချိန်သိပ်မပေးဘူး။ သူကအမြဲတမ်း အလုပ်နဲ့ နောက်နေ့အတွက် အလုပ်ရှာဖို့အတွက်ပဲ အလုပ်ရှုပ်နေတာ။ အခုတော့ မတူတော့ဘူး။ သားအဖေအလုပ် မသွားခင် သားကျောင်းကနေ အိမ်ပြန်ရောက်တဲ့အခါဆို "သားလေး၊ အိမ်စာရှိလား။ သားနားမလည်တာတွေရှိရင် ဖေဖေ့ကိုလာပြောပြနော်" လို့သားကို မေးတယ်။ အဲတော့ အခုသားမှာ ပြဿနာတွေရှိတယ်ဆိုရင် သားအဖေဆီသွားပြောပြတယ်။**
>
> \- ဆယ်ကျော်သက်ကောင်လေး

အကျဉ်းချုပ်

ဤလေ့လာမှုတွင် ရုပ်ရှင်ဖြင့်ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်ကဲ့သို့သော အရင်းအမြစ်နည်းပါးပြီး၊ လုံခြုံမှုမရှိသည့်အခြေအနေများတွင် **ကောင်းမွန်၊ ပျော်ရွှင်သော မိဘအုပ်အုပ်ထိန်းမှုကို တိုးမြင့်စေနိုင်ပြီး ကလေးများအပေါ်အကြမ်းဖက်ခြင်းကို လျှော့ချစေနိုင်သည်ဟု** ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့် ပြသခဲ့သည်။ မိဘအုပ်ထိန်းမှုအတတ်ပညာများနှင့် အပြုအမူများကို တိုးတက်စေရန် ရုပ်ရှင်ကိုအသုံးပြုခြင်းသည် ကုန်ကျစရိတ်နည်းပါးပြီး ကလေးများအပေါ်အကြမ်းဖက်ခြင်းကို လူထုအတွင်း အထူးသဖြင့် အချိန်မရွေးအန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်သော အခြေအနေတွင် နေထိုင်သောသူများတွင် လျှော့ချရာ၌ အောင်မြင်ရန် အလားအလာရှိသည်။

ဆက်သွယ်ရန်

Dr Amanda Sim
McMaster University
siml3@mcmaster.ca

Mary Soan
Sermpanya Foundation
mary@sermpanya.org

သုတေသနမိတ်ဖက်အဖွဲ့များ | **McMaster University, Mahidol University, Duke University, University of Oxford**

အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်းမိတ်ဖက်အဖွဲ့များ | **Sermpanya Foundation, Mae Tao Clinic, Help Without Frontiers Thailand Foundation, Inclusive Education Foundation**